

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 22. decembra 2022 *

„Predhodno odločanje – Socialna politika – Zaščita varnosti in zdravja delavcev – Direktiva 90/270/EGS – Člen 9(3) – Delo s slikovnimi zasloni – Varovanje oči in vida delavcev – Posebni korekcijski pripomočki – Očala – Nakup s strani delavca – Podrobna pravila za prevzem stroškov s strani delodajalca“

V zadevi C-392/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Curtea de Apel Cluj (pritožbeno sodišče v Cluju, Romunija) z odločbo z dne 12. aprila 2021, ki je na Sodišče prispela 24. junija 2021, v postopku

TJ

proti

Inspectoratul General pentru Imigrări,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica senata, M. L. Arastey Sahún (poročevalka), sodnica, F. Biltgen, N. Wahl in J. Passer, sodniki,

generalna pravobranilka: T. Čapeta,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za TJ I. Kis, avokat,
- za Inspectoratul General pentru Imigrări M.-G. Crețu, C. Vasilache in S.-I. Voicu, agenti,
- za romunsko vlado E. Gane, agentka, skupaj z L. Bațagoi, conseiller,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Garofolijem, avvocato dello Stato,

* Jezik postopka: romunščina.

– za Evropsko komisijo A. Armenia in D. Recchia, agentki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 14. julija 2022

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 9 Direktive Sveta 90/270/EGS z dne 29. maja 1990 o minimalnih varnostnih in zdravstvenih zahtevah za delo s slikovnimi zasloni (peta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 391).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med TJ in Inspectoratul General pentru Imigrări (generalni inšpektorat za priseljevanje, Romunija) (v nadaljevanju: generalni inšpektorat), ker je ta zavrnil zahtevek za povračilo stroškov, povezanih z nakupom očal, ki ga je vložil TJ.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 89/391/EGS

- 3 Člen 16(1) Direktive Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 349), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 (UL 2008, L 311, str. 1), določa:

„Svet, ki deluje na predlog Komisije na osnovi člena [153 PDEU], sprejme posebne direktive, med drugim, na področjih, navedenih v Prilogi.“

Direktiva 90/270

- 4 V štirinajsti uvodni izjavi Direktive 90/270 je navedeno:

„ker je upoštevanje minimalnih zahtev za zagotavljanje višje ravni varnosti na delovnih postajah s slikovnimi zasloni bistveno za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev“.

- 5 Člen 1 te direktive, naslovljen „Predmet“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva, ki je peta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS, določa minimalne varnostne in zdravstvene zahteve za delo s slikovnimi zasloni, kakor so opredeljeni v členu 2.“

6 Člen 9 navedene direktive, naslovljen „Varovanje oči in vida delavcev“, določa:

„1. Delavci so upravičeni do ustreznega pregleda oči in vida, ki ga opravi ustrezno usposobljena oseba:

- pred začetkom dela s slikovnim zaslonom,
- v rednih časovnih intervalih za tem,

in

- in če se pojavijo težave z vidom, ki bi lahko bile posledica dela s slikovnim zaslonom.

2. Delavci so upravičeni do specialističnega pregleda, če rezultati pregleda iz odstavka 1 pokažejo, da je to potrebno.

3. Če rezultati pregleda iz odstavka 1 ali pregleda iz odstavka 2 pokažejo, da so potrebni posebni korekcijski pripomočki, in če običajnih korekcijskih pripomočkov ni mogoče uporabiti, je treba delavcu zagotoviti posebne korekcijske pripomočke, ki ustrezajo nekemu delu.

4. Zaradi ukrepov[,] sprejetih na podlagi tega člena[,] za delavce v nobenem primeru ne smejo nastati dodatni finančni stroški.

5. Varovanje oči in vida delavcev je mogoče zagotavljati kot del nacionalnega zdravstvenega sistema.“

Romunsko pravo

7 Člen 7(i) Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice (okvirni zakon št. 153/2017 o prejemkih osebja, ki se plačujejo iz javnih sredstev) z dne 28. junija 2017 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 492 z dne 28. junija 2017) določa:

„V tem zakonu:

[...]

(i) ‚nagrada‘ pomeni del mesečne plače/mesečnega nadomestila, ki se dodeli v obliki odstotka osnovne plače, nadomestila ali vodstvenega dodatka, pod pogoji, določenimi z zakonom, za vsako kategorijo osebja“.

8 Člen 12 poglavja II Priloge VI k temu zakonu, naslovljen „Poklicna skupina za proračunske naloge ‚Obramba, javni red in nacionalna varnost‘“, določa:

„[...]

2. Vojaki, policisti, uradniki uprave zaporov s posebnim statusom in civilno osebje so glede na svoje delovne pogoje upravičeni do teh dodatkov:

[...]

(b) iz naslova posebno težkih delovnih pogojev do dodatka, ki lahko znaša do 15 % osnovnega nadomestila/osnovne plače, ki ustreza delovnemu času na zadevnem delovnem mestu;

[...]

3. Kraje, pogoje dela in naloge ter odstotke dodelitve določi glavni odredbodajalec, in sicer v mejah določb uredbe, sprejete v skladu s tem zakonom, in na podlagi poročil o določitvi ali po potrebi izvedenskega mnenja, ki ga izdajo za to pooblaščen organi.“

- 9 Člen 12 Hotărârea Guvernului nr. 1028/2006, privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare (uredba vlade št. 1028/2006 o določitvi minimalnih varnostnih in zdravstvenih zahtev za delo s slikovnimi zasloni) z dne 9. avgusta 2006 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 710 z dne 18. avgusta 2006) določa:

„Delavci so upravičeni do ustreznega pregleda oči in vida, ki ga opravi ustrezno usposobljena oseba:

(a) pred začetkom dela s slikovnim zaslonom, in sicer na zdravniškem pregledu ob nastopu dela;

(b) v rednih časovnih intervalih za tem,

(c) in če se pojavijo težave z vidom, ki bi lahko bile posledica dela s slikovnim zaslonom.“

- 10 Člen 13 uredbe vlade št. 1028/2006 določa:

„Delavci so upravičeni do specialističnega pregleda, če rezultati pregleda iz člena 12 pokažejo, da je to potrebno.“

- 11 Člen 14 uredbe vlade št. 1028/2006 določa:

„Če rezultati pregleda iz člena 12 ali pregleda iz člena 13 pokažejo, da so potrebni posebni korekcijski pripomočki, in če običajnih korekcijskih pripomočkov ni mogoče uporabiti, je treba delavcu zagotoviti posebne korekcijske pripomočke, ki ustrezajo nekemu delu.“

- 12 Člen 15 uredbe vlade št. 1028/2006 določa:

„Zaradi ukrepov, sprejetih na podlagi členov od 12 do 14, za delavce v nobenem primeru ne smejo nastati finančni stroški.“

- 13 Člen 16 uredbe vlade št. 1028/2006 določa:

„Varovanje oči in vida delavcev je mogoče glede s tem povezanih stroškov v skladu z veljavnimi predpisi zagotavljati kot del nacionalnega zdravstvenega sistema.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 14 TJ je zaposlen na generalnem inšpektoratu pri službi okrožja Cluj, Romunija, za priseljevanje. Pri opravljanju svojih nalog dela s slikovnimi zasloni.

- 15 TJ trdi, da so delo z zasloni in drugi dejavniki tveganja, kot so „prekinjena vidna“ svetloba, neobstoje naravne svetlobe in nevropsihološka preobremenitev, povzročili znatno poslabšanje njegovega vida. Zato naj bi moral na priporočilo zdravnika specialista zamenjati svoja očala, da bi se korigiralo zmanjšanje ostrine njegovega vida.
- 16 TJ je trdil, da romunski nacionalni sistem zdravstvenega zavarovanja ne določa vračila zneska 2629 romunskih levov (RON) (približno 530 EUR), ki pomeni protivrednost stroškov očal, to je stroškov stekel, okvirja in delovne sile, in je od generalnega inšpektorata zahteval vračilo tega zneska. Ta zahteva je bila zavrnjena.
- 17 TJ je nato pri Tribunalul Cluj (okrožno sodišče v Cluju, Romunija) vložil tožbo, s katero je predlagal, naj se generalnemu inšpektoratu naloži plačilo navedenega zneska. To sodišče je to tožbo zavrnilo, ker pogoji za zahtevano vračilo niso bili izpolnjeni, saj naj člen 14 uredbe vlade št. 1028/2006 ne bi dajal pravice do povračila stroškov posebnega korekcijskega pripomočka, ampak le pravico do zagotovitve takega pripomočka, če bi se njego uporaba štela za potrebno.
- 18 TJ se je zoper to sodbo pritožil pri Curtea de Apel Cluj (pritožbeno sodišče v Cluju, Romunija), ki je predložitveno sodišče, ter predlagal njeno razveljavitev in ponovno vsebinsko preučitev spora.
- 19 Predložitveno sodišče meni, da je treba za odločitev o sporu, ki mu je predložen, razložiti pojem „posebni korekcijski pripomočki“ iz člena 9(3) Direktive 90/270, ki v tej direktivi ni opredeljen. To sodišče meni tudi, da bi bilo treba navedeni pojem razlagati tako, da vključuje očala, kolikor so ta nujna za delavce, ki se jim je vid poslabšal zaradi delovnih pogojev.
- 20 Poleg tega ima predložitveno sodišče pomisleke glede vprašanja, ali se posebni korekcijski pripomočki iz navedenega člena 9(3) nanašajo na pripomočke, ki se uporabljajo izključno na delovnem mestu, ali pa se lahko nanašajo tudi na pripomočke, ki se lahko uporabljajo zunaj delovnega mesta. V zvezi s tem se nagiba k mnenju, da je za ugotovitev, ali se ta določba uporablja, upoštevno le to, da se poseben korekcijski pripomoček uporablja na delovnem mestu, pri čemer to, ali se tak pripomoček uporablja tudi zunaj delovnega mesta, ni pomembno.
- 21 Predložitveno sodišče glede načinov dobave posebnih korekcijskih pripomočkov navaja, da čeprav se Direktiva 90/270 res izrecno sklicuje le na zagotovitev teh pripomočkov s strani delodajalca, bi bil podoben rezultat dosežen, če bi delodajalec zaposlenemu povrnil stroške nakupa takega pripomočka. Prednost take rešitve bi bila tudi v tem, da bi zaposleni lahko pravočasno sprejel potrebne ukrepe za popravilo svojega vida.
- 22 Nazadnje, navedeno sodišče se sprašuje, ali je obveznost dajanja na voljo posebnih korekcijskih pripomočkov delavcem, ki jih potrebujejo, izpolnjena z dodelitvijo povišanja plače, izplačanega iz naslova obstoja posebno težkih delovnih pogojev.
- 23 V teh okoliščinah je Curtea de Apel Cluj (pritožbeno sodišče v Cluju) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba pojem ‚posebni korekcijski pripomočki‘ iz člena 9 Direktive [90/270] razlagati tako, da ne more vključevati korekcijskih očal?
2. Ali je treba izraz ‚posebni korekcijski pripomočki‘ iz člena 9 Direktive 90/270 razumeti le kot napravo, ki se uporablja izključno na delovnem mestu/pri izpolnjevanju delovnih obveznosti?

3. Ali se obveznost iz člena 9 Direktive 90/270 o zagotovitvi posebnih korekcijskih pripomočkov nanaša samo na nakup pripomočka s strani delodajalca ali pa jo je mogoče razlagati širše, in sicer tudi tako, da delodajalec krije potrebne stroške, ki jih ima delavec s pridobitvijo pripomočka?
4. Ali je s členom 9 Direktive 90/270 združljivo, če delodajalec te stroške krije s splošnim povišanjem plače, ki se stalno izplačuje kot „povišanje zaradi posebno težkih delovnih pogojev“?

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost

24. Generalni inšpektorat prereka dopustnost drugega, tretjega in četrtega vprašanja, ker naj bi bila pravilna uporaba prava Unije tako očitna, da naj ne bi dopuščala nobenega razumnega dvoma.
25. V zvezi s tem je treba opozoriti, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse Sodišča, da izključno nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in mora prevzeti odgovornost za izdano sodno odločbo, glede na značilnosti zadeve presodi nujnost pridobitve predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in upoštevnost vprašanj, ki jih zastavi Sodišču. Zato Sodišče, kadar se postavljena vprašanja nanašajo na razlago ali veljavnost pravila iz prava Unije, načeloma mora odločiti. Iz tega sledi, da za vprašanja, ki jih postavijo nacionalna sodišča, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko odločanje o vprašanju nacionalnega sodišča za predhodno odločanje zavrne le, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na navedena vprašanja dalo koristne odgovore (sodba z dne 24. februarja 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, točka 41 in navedena sodna praksa).
26. V obravnavanem primeru je treba v zvezi s trditvijo, ki se nanaša na jasnost določb Direktive 90/270, ki so predmet drugega, tretjega in četrtega vprašanja, poudariti, da nacionalnemu sodišču nikakor ni prepovedano, da Sodišču postavi vprašanja za predhodno odločanje, odgovor na katera – po mnenju ene od strank v postopku v glavni stvari – ne pušča nobenega razumnega dvoma. Posledično, tudi če bi bilo tako, predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki bi vseboval taka vprašanja, zato ne bi postal nedopusten (sodba z dne 24. februarja 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, točka 42 in navedena sodna praksa).
27. Zato so drugo, tretje in četrto vprašanje dopustna.

Prvo in drugo vprašanje

28. Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 9(3) Direktive 90/270 razlagati tako, da „posebni korekcijski pripomočki“ v smislu te določbe vključujejo očala, in dalje, ali so taki pripomočki omejeni na pripomočke, ki se uporabljajo izključno v okviru dela.

- 29 V skladu s členom 9(3) Direktive 90/270 je treba delavcem posebne korekcijske pripomočke, ki ustrezajo nekemu delu, zagotoviti, če je na podlagi ustreznega pregleda oči in vida iz člena 9(1) te direktive ali oftalmološkega pregleda iz člena 9(2) te direktive to potrebno in če običajnih korekcijskih pripomočkov ni mogoče uporabiti.
- 30 Ugotoviti je treba, da Direktiva 90/270 ne opredeljuje „posebnih korekcijskih pripomočkov“ iz člena 9(3) te direktive.
- 31 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je (sodba z dne 24. februarja 2022, Airhelp (Zamuda nadomestnega leta), C-451/20, EU:C:2022:123, točka 22 in navedena sodna praksa).
- 32 Na prvem mestu, treba je poudariti, da je bila Direktiva 90/270, kot je razvidno iz njenega naslova, sprejeta kot peta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391, saj je bila ta direktiva sama sprejeta na podlagi člena 118 A Pogodbe EGS (po spremembi postal člen 153 PDEU), katerega namen je spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu.
- 33 Na drugem mestu, iz naslova in člena 1 Direktive 90/270 izhaja, da je njen namen določitev minimalnih zdravstvenih in varnostnih zahtev za delo s slikovnimi zasloni. Poleg tega je v skladu z uvodno izjavo 4 te direktive upoštevanje minimalnih zahtev za zagotavljanje višje ravni varnosti na delovnih postajah s slikovnimi zasloni bistveno za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev.
- 34 Na tretjem in zadnjem mestu, poudariti je treba, da člen 9 Direktive 90/270 konkretizira cilj navedene direktive v zvezi z zahtevo po varovanju oči in vida delavcev, zlasti njihovo pravico, da se jim zagotovijo posebni korekcijski pripomočki, ki ustrezajo nekemu delu, če so na podlagi ustreznega pregleda oči in vida iz odstavka 1 tega člena 9 ali oftalmološkega pregleda iz odstavka 2 navedenega člena 9 ti pripomočki potrebni.
- 35 V zvezi s tem je treba poudariti, da člen 9(3) Direktive 90/270 razlikuje med, na eni strani, „običajni[mi] korekcijski[mi] pripomočk[i]“ in, na drugi strani, „posebn[imi] korekcijsk[imi] pripomočk[i], ki ustrezajo nekemu delu“, in sicer delu s slikovnimi zasloni.
- 36 Prvič, v zvezi s pojmom „korekcijski pripomočki“ v smislu člena 9(3) Direktive 90/270 je treba ugotoviti, da je bil s tem izrazom nadomeščen pojem „očala“ iz člena 9, drugi odstavek, predloga direktive Sveta o minimalnih varnostnih in zdravstvenih zahtevah za delo s slikovnimi zasloni (UL 1988, C 113, str. 7). Iz pripravljanih dokumentov za Direktivo 90/270 tako izhaja, da je treba „korekcijske pripomočke“ v smislu člena 9(3) te direktive razumeti široko, tako da se ne nanašajo le na očala, ampak tudi na druge vrste pripomočkov, s katerimi je mogoče odpraviti ali preprečiti težave z vidom.
- 37 Drugič, glede pojma „običajni korekcijski pripomočki“ v smislu člena 9(3) navedene direktive, ki se nanaša na pripomočke, ki ne omogočajo odprave težav z vidom, ugotovljenih s pregledi iz odstavkov 1 in 2 tega člena 9, je treba ugotoviti, da se, kot je v bistvu poudarila generalna pravobranilka v točki 30 sklepnih predlogov, nanaša na pripomočke, ki se uporabljajo zunaj delovnega mesta in torej niso nujno povezani z delovnimi pogoji. Zato se taki pripomočki ne uporabljajo za odpravljanje težav z vidom v zvezi z delom in je mogoče, da nimajo posebne povezave z delom s slikovnimi zasloni.

- 38 Tretjič, v zvezi s pojmom „posebni korekcijski pripomočki, ki ustrezajo nekemu delu“ v smislu člena 9(3) Direktive 90/270 je treba opozoriti, da je treba na eni strani delavcem take posebne korekcijske pripomočke zagotoviti, če za odpravo težav z vidom, ugotovljenih po pregledih iz odstavkov 1 in 2 tega člena, ni mogoče uporabiti običajnih korekcijskih pripomočkov. Zato se mora poseben korekcijski pripomoček nujno nanašati na odpravo ali preprečevanje težav z vidom, ki jih običajni korekcijski pripomoček ne more odpraviti ali preprečiti.
- 39 Na drugi strani posebnost korekcijskega pripomočka predpostavlja, da je ta povezan z delom s slikovnimi zasloni, ker je namenjen odpravi ali preprečevanju težav z vidom, ki so posebej povezane s takim delom in ugotovljene po pregledih iz člena 9(1) in (2) te direktive.
- 40 V zvezi s tem iz sodbe z dne 24. oktobra 2002, Komisija/Italija (C-455/00, EU:C:2002:612, točka 28), sicer res izhaja, da se „posebni korekcijski pripomočki“, določeni v členu 9(3) Direktive 90/270, nanašajo na odpravo „obstoječe škode“.
- 41 Vendar kot je v bistvu navedla generalna pravobranilka v točki 37 sklepnih predlogov, iz sodbe, navedene v prejšnji točki, ni mogoče sklepati, kot sta tožeča stranka iz postopka v glavni stvari in Komisija trdili v odgovoru na pisno vprašanje Sodišča, da mora biti navedena „škoda“ povzročena pri delu s slikovnimi zasloni. Čeprav morajo biti na pregledih iz člena 9(1) in (2) Direktive 90/270 ugotovljene težave z vidom, da bi nastala pravica do zagotovitve posebnega korekcijskega pripomočka v skladu z odstavkom 3 tega člena, ni nujno, da je vzrok za te težave delo s slikovnim zaslonom.
- 42 Iz člena 9(1), prva alineja, Direktive 90/270 namreč med drugim izhaja, da se pregled iz tega odstavka lahko opravi tudi pred začetkom dela s slikovnim zaslonom, kar pomeni, da ni nujno, da so težave z vidom, zaradi katerih je delavec upravičen do posebnega korekcijskega pripomočka na podlagi člena 9(3) te direktive, posledica dela s slikovnim zaslonom.
- 43 Glede na te preudarke je treba ugotoviti, kot je v bistvu poudarila generalna pravobranilka v točki 39 sklepnih predlogov, da člena 9 Direktive 90/270 ni mogoče razlagati tako, da se z njim zahteva vzročna zveza med delom s slikovnim zaslonom in pojavom morebitnih težav z vidom, saj lahko vsaka od treh alinej člena 9(1) te direktive vodi do zagotovitve posebnih korekcijskih pripomočkov na podlagi člena 9(3) navedene direktive.
- 44 Posebni korekcijski pripomočki v smislu zadnjenavedene določbe so tako namenjeni odpravi ali preprečevanju težav z vidom v zvezi z delom, ki vključuje slikovni zaslon.
- 45 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da je tožeča stranka iz postopka v glavni stvari svoje naloge na generalnem inšpektoratu opravljala z uporabo slikovnih zaslonov. Trdila je, da je bila v okviru opravljanja navedenih nalog izpostavljena „prekinjeni vidni“ svetlobi, neobstoju naravne svetlobe in nevropsihološki preobremenitvi, zaradi česar naj bi se ji močno zmanjšala ostrina vida, zato ji je zdravnik specialist predpisal zamenjavo očal in zlasti korekcijskih stekel.
- 46 Vendar čeprav za odločitev o vprašanju, ali je treba očala, za katera tožeča stranka zahteva povračilo, opredeliti kot „posebne korekcijske pripomočke“ v smislu člena 9(3) Direktive 90/270, ni pristojno Sodišče, ki mu je predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, temveč predložitveno sodišče, je treba vseeno poudariti, da je, na eni strani, zdravnik specialist pri tožeči stranki iz postopka v glavni stvari zaradi znatnega poslabšanja vida opravil oftalmološki pregled, za katerega se zdi, da ustreza pregledom iz člena 9(1) in (2) Direktive 90/270.

- 47 Na drugi strani, zdi se, da dejstvo, da je ta zdravnik specialist tožeči stranki iz postopka v glavni stvari priporočil zamenjavo očal in zlasti korekcijskih stekel, da bi se korigiralo znatno poslabšanje njenega vida, kaže tudi na to, da njenih nekdanjih korekcijskih stekel ni bilo več mogoče uporabljati za opravljanje nalog s slikovnimi zasloni, zlasti zaradi težav z ostrino vida, ki so bile diagnosticirane pri zadevni osebi. Vendar mora predložitveno sodišče preveriti, ali so zadevna očala dejansko namenjena odpravi težav z vidom v zvezi z njenim delom, in ne odpravi splošnih težav z vidom, ki niso nujno povezane z delovnimi pogoji.
- 48 Poleg tega to, da morajo „posebni korekcijski pripomočki“ v smislu člena 9(3) Direktive 90/270 v skladu s to določbo „ustreza[ti] nekemu delu“, ne more pomeniti, da jih je treba uporabljati izključno na delovnem mestu ali pri izpolnjevanju poklicnih obveznosti, saj navedena določba ne določa nobene omejitve glede uporabe navedenih pripomočkov.
- 49 Glede na vse zgornje preudarke je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 9(3) Direktive 90/270 razlagati tako, da „posebni korekcijski pripomočki“ iz te določbe vključujejo očala, ki so posebej namenjena odpravi in preprečevanju težav z vidom v zvezi z delom, ki vključuje slikovni zaslon. Poleg tega ti „posebni korekcijski pripomočki“ niso omejeni na pripomočke, ki se uporabljajo izključno v poklicnem okviru.

Tretje in četrto vprašanje

- 50 Predložitveno sodišče s tretjim in četrtem vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 9(3) in (4) Direktive 90/270 razlagati tako, da je obveznost delodajalca iz te določbe, da zadevnim delavcem zagotovi poseben korekcijski pripomoček, mogoče izpolniti bodisi z neposredno zagotovitvijo pripomočka delavcu, bodisi s povračilom potrebnih stroškov, ki jih je imel zadnjenavedeni, bodisi s splošnim povišanjem plače delavcu.
- 51 Kot je razvidno iz točke 29 te sodbe, je treba delavcem v skladu s členom 9(3) Direktive 90/270 posebne korekcijske pripomočke, ki ustrezajo nekemu delu, zagotoviti, če je na podlagi pregledov iz odstavkov 1 in 2 to potrebno ter če običajnih korekcijskih pripomočkov ni mogoče uporabiti.
- 52 Tako je treba ugotoviti, da čeprav navedena določba delodajalcu nalaga obveznost, katere namen je zagotoviti, da zadevni delavci po potrebi prejmejo poseben korekcijski pripomoček, način, na katerega mora delodajalec navedeno obveznost izpolniti, ne izhaja iz besedila člena 9 Direktive 90/270.
- 53 Vendar je treba poudariti, da na eni strani Direktiva 90/270 v skladu s svojim členom 1(1), kakor je bilo nanj opozorjeno v točki 33 te sodbe, določa le minimalne zahteve.
- 54 Na drugi strani je povračilo stroškov za nakup posebnega korekcijskega pripomočka s strani delodajalca v skladu s ciljem Direktive 90/270, ker zagotavlja višjo raven varnosti in zdravja delavcev.
- 55 Poleg tega izraz „je treba [...]zagotoviti“ iz člena 9(3) Direktive 90/270 v povezavi z odstavkom 4 navedenega člena, ki določa, da „[z]aradi ukrepov[,] sprejetih na podlagi tega člena[9,] za delavce v nobenem primeru ne smejo nastati dodatni finančni stroški“, ne nasprotuje temu, da nacionalno pravo določa, da lahko delavec izbere, da namesto da poseben korekcijski pripomoček dobi neposredno od delodajalca, založi za stroške tega pripomočka in nato od delodajalca prejme povračilo zanje.

- 56 Iz tega izhaja, da je cilj člena 9(3) in (4) Direktive 90/270 v delu, v katerem je njegov namen zagotoviti, da delavci, če je to potrebno, brez finančnih stroškov prejmejo posebne korekcijske pripomočke, mogoče doseči bodisi neposredno z zagotovitvijo takega pripomočka zadevnemu delavcu s strani delodajalca bodisi posredno s povračilom stroškov tega pripomočka s strani delodajalca.
- 57 Glede na te preudarke je treba ugotoviti tudi, da člen 9(3) Direktive 90/270 načeloma ne nasprotuje temu, da nacionalno pravo določa, da delodajalec posebne korekcijske pripomočke, ki se zahtevajo s to določbo, zadevnim delavcem da na voljo s povišanjem plače, ki delavcu omogoča, da tak pripomoček kupi sam.
- 58 Vendar je treba poudariti, da mora tako povišanje nujno kriti izdatke, ki jih je zadevni delavec posebej založil za nakup posebnega korekcijskega pripomočka na podlagi člena 9(3) Direktive 90/270.
- 59 Zato se zdi – kar pa mora preveriti predložitveno sodišče – da se s splošnim povišanjem plače, ki se trajno izplačuje iz naslova posebno težkih delovnih pogojev, kakršno je to iz postopka v glavni stvari, ne izpolnjujejo obveznosti, ki so delodajalcu naložene z navedenim členom 9(3), ker se ne zdi, da bi bilo to povišanje namenjeno kritju stroškov, ki jih je zadevni delavec založil za tak nakup.
- 60 Glede na vse zgornje preudarke je treba na tretje in četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 9(3) in (4) Direktive 90/270 razlagati tako, da je obveznost delodajalca iz te določbe, da zadevnim delavcem zagotovi poseben korekcijski pripomoček, mogoče izpolniti bodisi z neposredno zagotovitvijo navedenega pripomočka z njegove strani bodisi s povračilom potrebnih stroškov, ki jih je imel delavec, ne pa s splošnim povišanjem plače delavcu.

Stroški

- 61 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Člen 9(3) Direktive Sveta 90/270/EGS z dne 29. maja 1990 o minimalnih varnostnih in zdravstvenih zahtevah za delo s slikovnimi zasloni (peta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS)**

je treba razlagati tako, da

„posebni korekcijski pripomočki“ iz te določbe vključujejo očala, ki so posebej namenjena odpravi in preprečevanju težav z vidom v zvezi z delom, ki vključuje slikovni zaslon. Poleg tega ti „posebni korekcijski pripomočki“ niso omejeni na pripomočke, ki se uporabljajo izključno v poklicnem okviru.

- 2. Člen 9(3) in (4) Direktive 90/270**

je treba razlagati tako, da

je obveznost delodajalca iz te določbe, da zadevnim delavcem zagotovi poseben korekcijski pripomoček, mogoče izpolniti bodisi z neposredno zagotovitvijo navedenega pripomočka z njegove strani bodisi s povračilom potrebnih stroškov, ki jih je imel delavec, ne pa s splošnim povišanjem plače delavcu.

Podpisi